

Факультет еколого-медичних наук

Декан факультету: Лебідь Світлана Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент.

Заступник декана факультету: Яремчук Ольга Миколаївна – старший викладач кафедри медичних приладів та систем.

Методист вищої категорії: Турик Світлана Владиславівна.

С. Г. Лебідь – декан факультету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Історія факультету тісно пов'язана з історією ЧДУ імені Петра Могили. Першим деканом департаменту екології (пізніше – факультету) був кандидат технічних наук, доцент **В. В. Добровольський**. Після нього у 2000-2009 рр. працював кандидат технічних наук, доцент **О. Ф. Прищепов**, а вже більше року на цій посаді – кандидат педагогічних наук, доцент **С. Г. Лебідь**.

Найкращим чином історію факультету дуже виразно викладено в книзі «Храм освіти на Інгульських схилах», яка була опублікована у 2006 р. до 10-ої річниці університету. Наведемо основні витяги із розділу «Заглянути в очі блакитному озеру» даної книги.

Майже п'ятнадцять років минуло з того часу, коли двадцять п'ять молодих людей, наповнених благородним бажанням діяти в ім'я покращення стану природного середовища, вступили до департаменту екології і стали нашими студентами. Тоді в Україні ще не було досвіду підготовки фахівців-екологів і МФ НаУКМА довелось починати, як-то кажуть, «з чистого аркуша» – без організаційно-методичного забезпечення, без матеріальної бази, без підготовлених кадрів. Тому нашим первісткам довелось не лише вчитись в аудиторіях, а і виготовляти плакати, брати участь у підготовці стендів, «драїти» корпус експедиційного судна «Гея», вирощувати квіти в аудиторіях, садити дерева на подвір'ї та у сквері.

Важко було і студентам, і викладачам, більшість з яких працювали в департаменті за сумісництвом. Недостатність лабораторної бази компенсувалася проведенням занять у природних умовах та лабораторіях миколаївських підприємств. Особливо важливе значення в таких умовах отримали практичні заняття, які з самого початку було вирішено проводити у вигляді наукових експедицій на природні об'єкти.

У щоденних турботах, під керівництвом першого декана Валерія Володимировича Добровольського, справжнього енергійного фахівця-еколога, поступово формувалася департамент екології як дружний колектив однодумців-викладачів, студентів, співробітників.

Про складнощі і плани початкового періоду свідчить наступний витяг із звіту факультету в 1998 р.

«За звітний період для забезпечення необхідної якості навчання департамент організує наступне: орієнтування викладачів на «екологічний» підхід до вивчення непрофесійних навчальних дисциплін. Зараз можна вважати повністю «екологізованими» вищу математику і філософію, частково «екологізованими» – хімію, фізику, обчислювальну техніку; орієнтування викладачів і студентів на органічну єдність аудиторних, самостійних неаудиторних та практичних «польових» занять; залучення студентів до наукової роботи з першого курсу (підсумкова річна конференція, зустрічі студентів з екологічною громадськістю, участь студентів у міжнародних наукових семінарах, оформлення спеціалізованих аудиторій); планування самостійної роботи студентів і постійне вдосконалення рейтингової системи оцінки знань.

Поступово створювалася навчальна лабораторна база департаменту. Було введено в дію лабораторію хімії (завідувач лабораторії – **В. Г. Волкорез**).

Розпочалася робота зі створення регіональної навчально-просвітньо-наукової автоматизованої системи з екології. Зокрема, інтенсивно оброблялась екологічна література бібліотек міста, відпрацьовувалася схема банку даних.

Враховуючи, що переважну більшість студентів становили міські жителі й особи мало знайомі з тваринним та рослинним світом, треба було велику увагу приділяти заняттям у природних умовах.

На території Миколаївської області як бази практики стали використовуватися заповідні території (Кінбурнська коса, Гранітно-Степове Побужжя, Єланецький Степ).

База на Кінбурнській косі дозволяє залучити викладачів і студентів до серйозних наукових досліджень як на самій косі, так і на прилеглих акваторіях, які є об'єктами уваги не тільки українських наукових та природоохоронних організацій, а й міжнародних дослідницьких експедицій і програм.

Завідувачем кафедри екології на той час був д.с.-г.н., професор, заслужений працівник народної освіти України, академік Української лісівничої академії наук **М. І. Калінін**.

З кожним роком збільшувалася кількість навчальних дисциплін, до підготовки яких залучалися, крім штатних викладачів, кваліфіковані фахівці, що мають великий науковий, педагогічний чи практичний досвід у відповідному напрямку. З 1998 р. дисципліну «Степове лісівництво» стали викладати **А. А. Сірик** – кандидат наук, генеральний директор обласного управління «Миколаївліс», а дисципліну «Основи ведення сільського господарства» – завідувач кафедри аграрної академії, доктор наук, професор **Н. Х. Грабак**. У зв'язку з відсутністю в місті фахівців із науковими ступенями чи званнями з метеорології та картографії доцент морського технічного університету к.т.н. **Ю. Я. Мошенцев** підготував курси «Метеорологія і кліматологія», «Топографія з основами картографії», а також «Нормування антропогенного навантаження на НС».

Кандидат медичних наук, головний лікар однієї з медичних установ м. Миколаєва **Г. В. Грищенко** в 1998 р. підготував курси «Екологія людини» та «Основи екологічної токсикології», а в 2000 р. – «Проблеми валеології». З 2000 р. до роботи на кафедрі залучено д.т.н., професора морського технічного університету **С. І. Сербіна** (дисципліни «Методика наукових досліджень» і «Знешкодження забруднень НС») та заступника начальника обласного держуправління екології **Є. О. Седлецького** («Екологічна експертиза», «Управління природоохоронною діяльністю»).

Але все ж таки головною лінією кадрової політики було укріплення складу штатних викладачів, збільшення їх частки. Серед них були фахівці з біологічних (**М. І. Калінін**, **В. М. Давиденко**), географічних наук (**Л. І. Василенко**), загальної (**В. В. Добровольський**, **В. В. Єлісєєв**) та прикладної (**Л. П. Клименко**, **О. А. Сирота**, **О. Ф. Прищепов**) екології.

У вересні 2001 р. департамент екології перетворюється у факультет еколого-медичних наук. На посаді декана починає працювати кандидат технічних наук, доцент Прищепов Олег Федорович, заступником декана призначається кандидат технічних наук, доцент **Сирота Олександр Архипович**. Продовжується дуже нелегкий процес акредитації спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища». Колектив працює над документами, ректор Л. П. Клименко, декан О. Ф. Прищепов та завідувач кафедри екології професор М. І. Калінін виїжджають на засідання Фахової ради. Фахова рада, а потім і Державна акредитаційна комісія, позитивно поставилися до організації навчального процесу в нашому закладі зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища», і ми отримали свідоцтво про акредитацію спеціальності на рівень бакалавра. Але спокійне життя не настало, необхідно було йти далі, тобто готувати акредитацію на рівень спеціаліста і одночасно ліцензування на рівень магістра. Знову колектив працює одночасно над двома справами. Поїздки до міністерства, виправлення зауважень. Особливо важким був процес узгодження та затвердження ККЗ (кваліфікаційно-контрольних завдань), які використовувалися при перевірці знань студентів експертною

комісією, що працювала у нас в травні 2001 р. протягом трьох днів. Комісія у складі трьох осіб дуже прискіпливо перевіряла нашу діяльність. Усі члени нашого колективу були задіяні у цьому процесі. Це були дуже важкі дні, але ми перемогли – комісія позитивно оцінила нашу діяльність, це підтвердили Фахова рада та ДАК. Студенти нашої спеціальності отримали змогу навчатися за програмою магістрів.

Але факультету потрібно було розвиватися далі. Наявність тільки однієї спеціальності вже нікого не влаштовувала. Слово «медичний» у назві факультету зобов'язувало нас відкривати нову спеціальність, яка мала б відношення до медицини. Виникла ідея організувати підготовку студентів зі спеціальності «Фізична реабілітація» на базі кафедри фізвиховання. Ректор Л. П. Клименко запропонував як нову спеціальність «Медичні прилади та системи». Це взагалі було нове направлення в діяльності нашого університету, тому що ця спеціальність – інженерного напрямку «Електроніка». Але в складі нашого університету наявна достатня кількість викладачів, що мають базову інженерну освіту. Тому ми були спокійні і впевнені, що це нам під силу.

Ще у 2001 р. делегація в складі декана О. Ф. Прищепова, заступника декана О. А. Сироти та зав. кафедрою фізичного виховання Н. Ю. Довгань поїхала до Києва «на розвідку», відвідали університет фізкультури та спорту, національний університет «Київська Політехніка». Ознайомились там із навчальним процесом, із деканами, завідувачами кафедр. Після приїзду в Миколаїв було прийнято остаточне рішення відкривати спеціальність «Медичні прилади та системи».

У червні 2002 р. наш університет отримав ліцензію на впровадження освітньої діяльності зі спеціальності «Медичні прилади та системи». Було оголошено вступ на цю спеціальність. 1 вересня 2002 р. на посвяченні в студенти ми вручили студентські квитки майбутнім фахівцям-електронікам.

На той час наш факультет переїхав у приміщення четвертого корпусу (колишнє ПТУ-19). Ми відчули простір: деканат – окремо, кафедра екології – окремо. Після виходу М. І. Калініна на пенсію керівником кафедри став доцент О. А. Сирота. Сформувався у відокремлених приміщеннях лабораторії біології, загальної екології, хімії, кабінет БЖД та анатомії і фізіології людини.

Потім було створено лабораторію матеріалознавства та взаємозамінюваності.

На факультеті з'являється кандидат фізико-математичних наук Кубов Володимир Ілліч. Він бере участь у створенні лабораторії електротехніки та електроніки.

У 2005 р. увійшла в дію лабораторія технології приладобудування. В будівництві цієї лабораторії брали активну участь співробітники кафедри та студенти нашого факультету, вони влітку самі виконували чорнові та важкі роботи. Багато зусиль з організації та створення лабораторії доклали зав. лабораторією Приставка Леонід Олексійович. Йому допомагав зав. лабораторією Коношляник Василь Гаврилович, який славився своїми «золотими» руками. Це була безвідмовна, добра, щира людина, яка завжди приходила на допомогу кожному.

У 2003 р. виникло питання організації випускної кафедри «Медичні прилади та системи». Студенти цієї спеціальності вже навчалися на другому курсі, потрібно готуватися до акредитації та ліцензування спеціальності, здійснювати її подальший розвиток.

Розглядається питання про очолювання кафедри «Медичні прилади та системи». Ректор запропонував на цю посаду проректора з навчально-виховної роботи, кандидата технічних наук, в.о. професора Олександра Миколайовича Трунова, людину, яка вже багато років викладає фізику, а всі медичні прилади засновані на різноманітних фізичних явищах і процесах. Олександр Миколайович, працюючи на комп'ютерному факультеті, був організатором у створенні сучасної лабораторії фізики, яка зараз є гордістю нашого університету. Вчена рада університету підтримала цю кандидатуру і обрала О. М. Трунова завідувачем кафедри медичних приладів та систем.

За час існування факультету 7 наших співробітників захистили дисертації: ректор Клименко Леонід Павлович – на здобуття ступеня доктора технічних наук (2002 р.),

Томілін Юрій Андрійович – докторську з біологічних наук (2007 р.), а згодом він отримав наукове звання професора; Єлісеєв Віктор Валентинович у 2002 р. захистив кандидатську дисертацію; Григор'єва Людмила Іванівна у 2004 р. отримала вчений ступінь кандидата біологічних наук, а у 2010 захистила докторську дисертацію; Патрушева Лариса Іванівна у 2007 р. захистила кандидатську дисертацію з географічних наук, Андреев В'ячеслав Іванович – кандидатську дисертацію з технічних наук (2007 р.).

У 2002 р. для подальшого розвитку факультету створюється нова кафедра – медичної екології та безпеки життєдіяльності. Завідувачем кафедри обирається доцент О. А. Сирота. У 2003 р. кафедра отримує нову назву – кафедра техногенної безпеки.

У той же час за пропозицією доцента В. В. Добровольського кафедра екології отримує нову назву – кафедра екології та природокористування. Завідувачем кафедри спочатку обирається доктор технічних наук, професор Клименко Леонід Павлович, а пізніше – доктор сільськогосподарських наук, професор Грабак Наум Харитонович.

У 2002 р. на кафедру прийшла зовсім молода людина – кандидат педагогічних наук Лебідь Світлана Григорівна. Вона любить працювати з молоддю, організовує щорічні експедиції студентів на Кінбурнську косу під час літньої практики, залучає студентів до різноманітних екологічних заходів (акцій, суботників, семінарів, конференцій) місцевого, обласного, всеукраїнського рівнів. Зараз С. Г. Лебідь виконує обов'язки декана.

Багато сил віддав організації та розвитку спеціальностей на факультеті еколого-медичних наук, зміцненню його матеріально-методичної бази ректор університету Клименко Леонід Павлович. Велика його заслуга в проведенні акредитації та ліцензуванні спеціальностей. Його підручники з техноекології допомагають студентам в отриманні якісних знань, а лекційні та практичні заняття, які він проводить, надають можливість студентам-екологам орієнтуватися в різноманітних галузях виробництва та їх впливу на навколишнє середовище.

Аналогічно розвивалася й кафедра фізичного виховання і спорту. Детально мова про неї буде вестися на подальших сторінках розповіді про еколого-медичний факультет.

Нині на факультеті в штатному розкладі працюють 6 докторів наук, 17 кандидатів наук і 20 викладачів. Забезпечують проведення занять 11 фахівців допоміжного складу. Факультет активно розвивається, модернізуються навчально-наукові лабораторії, налагоджуються стосунки з науковими установами, навчальними закладами, заповідними об'єктами.

О. Ф. Прищепов – кандидат технічних наук, доцент, декан факультету (2000-2009 рр.)

Студенти факультету під час екологічної практики

КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

О. П. Мітрясова – завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор.

Кафедра екології та природокористування створено в 1999 р. За час її існування підготовлено 265 бакалаврів, 99 спеціалістів і 149 магістрів з екології, які працюють у державних органах виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, в державній службі заповідної справи та природно-заповідних об'єктах, у вищих і середніх навчальних закладах, на підприємствах тощо.

У різний час кафедру очолювали: доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений працівник освіти України **Калінін Михайло Іванович** (1999-2002 рр.), доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України **Клименко Леонід Павлович** (2002-2003 рр.), доктор сільськогосподарських наук, професор **Грабак Наум Харитонович** (2003-2010 рр.). Нині кафедрою керує доктор педагогічних наук, професор **Мітрясова Олена Петрівна**.

Співробітниками кафедри захищено одну докторську дисертацію (Л. П. Клименко), три кандидатські (В. В. Єлисеєв, В. І. Андреев, Л. І. Патрушева.).

На кафедрі екології та природокористування виконується науково-дослідна робота за 13 темами, 8 робіт захищені патентами; окремі розробки відзначені на різних конкурсах.

Активну участь у науковій роботі кафедри беруть студенти – ними опрацьовано більше 150 важливих екологічних питань.

Співробітниками кафедри з часу її існування опубліковано 2 підручники, 20 навчальних посібників, 4 монографії, 406 статей у наукових виданнях.

Професорсько-викладацький склад кафедри:

Мітрясова Олена Петрівна, доктор педагогічних наук, професор. Має понад 80 наукових праць, у тому числі монографію, 5 навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України.

Грабак Наум Харитонович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Відмінник освіти України. Опублікував 130 наукових праць, у тому числі 14 книг. За наукову розробку ґрунтоохоронних технологій вирощування сільськогосподарських культур нагороджений бронзовою, срібною та золотою медалями ВДНГ СРСР. Підготував 3 кандидати наук. На кафедрі працює з 2003 р., у тому числі завідувачем із 2005 р.

Добровольський Валерій Володимирович, кандидат технічних наук, доцент. Після закінчення Миколаївського кораблебудівного інституту ім. адмірала С. О. Макарова 8 років працював на суднобудівному і машинобудівному заводах. Захистив кандидатську дисертацію і з 1963 р. працював в МКІ. В 1995 р. перейшов у створену Миколаївську філію НаУКМА у якості керівника департаменту екології. Має більше 150 надрукованих робіт, у тому числі 6 підручників і навчальних посібників. Член-кореспондент Української екологічної академії наук.

Патрушева Лариса Іванівна, кандидат географічних наук. У 2007 р. захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю «Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів». Коло наукових інтересів: заповідна справа, ландшафтне різноманіття. Опубліковано понад 20 наукових праць.

Соловйова Жанна Федорівна, кандидат технічних наук, доцент. Опубліковано понад 100 наукових праць, чотири авторських свідоцтва з питань розробок магнітних рідин для приладів очистки води від нафтопродуктів. У 1978-1988 рр. працювала завідувачем кафедри хімії НУК ім. адмірала С. О. Макарова. На кафедрі екології та природокористування працює з 1996 р.

Србулова Надія Климівна, ст. викладач кафедри. Коло наукових інтересів: екологічний туризм, екологічна освіта студентів, агроекологія. Готує до захисту кандидатську дисертацію з сільськогосподарських наук. Автор біля 15 наукових публікацій.

Воскобойнікова Наталія Олександрівна закінчила Миколаївську філію Національного університету «Києво-Могилянська академія», здобувши ступінь спеціаліста-еколога (2002 р.). Протягом 2004-2007 рр. навчалася в аспірантурі МДГУ імені Петра Могили за спеціальністю «Екологічна безпека». З 2007 р. працює старшим викладачем кафедри екології та природокористування. З 2009 р. призначена заступником завідувача кафедри екології та природокористування. Займається науковою роботою в галузі альтернативних джерел енергії та екологічної безпеки. Бере активну участь у громадському житті університету.

Малюченко Ірина Олександрівна закінчила Миколаївську філію Національного університету «Києво-Могилянська академія», здобувши ступінь магістра екології (2002 р.). З 2001 р. працювала провідним фахівцем науково-дослідної частини університету. У 2006 р. вступила до аспірантури на спеціальність «Теорія та методика професійної освіти». Коло наукових інтересів: модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище для навчання, професійна підготовка екологів. Має біля 20 наукових праць.

Колектив кафедри екології та природокористування

Несіна Ганна Володимирівна закінчила Миколаївську філію Національного університету «Києво-Могилянська академія», здобувши ступінь магістра екології (2002 р.). З вересня 2001 р. працювала на посаді провідного фахівця інформаційно-комп'ютерного обчислювального центру в МФ НаУКМА, а згодом після її реорганізації – у МДГУ імені Петра Могили. З січня 2003 р. працювала на посаді провідного фахівця кафедри екології та природокористування. Зараз працює завідувачем лабораторії хімії та біології кафедри екології та природокористування ЧДУ ім. Петра Могили.

КАФЕДРА БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Л. І. Григор'єва – завідувач кафедри, доктор біологічних наук, доцент.

У лютому 2003 р. для подальшого розвитку факультету на базі кафедри екології було створено кафедру медичної екології та безпеки життєдіяльності. Завідуючим кафедри обирається доцент **О. А. Сирота**. У листопаді 2003 р. підрозділ отримав назву – кафедра техногенної безпеки, а у вересні 2010 р., відповідно до рішення вченої ради університету, її реорганізовано у кафедру біології та екологічної безпеки, яку очолила **Л. І. Григор'єва**. Це обґрунтовано необхідністю розпочинання формування біолого-екологічного факультету як одного з факультетів класичного університету, та відкриття спеціальності 8.092903 «Екобіотехнологія» за напрямом підготовки 0929 «Біотехнологія»; спеціалізації «Державне управління екологічною безпекою» при спеціальності 8.15000 «Державне управління» за напрямом підготовки «Державне управління» в Інституті державного управління університету.

На сьогоднішній час кафедра є загальноосвітньою з дисциплін біологічного напрямку для студентів факультету еколого-медичних наук (спеціальностей: 8.070801 – «Екологія та охорона навколишнього середовища», 8.090901– «Прилади»; 6.010203 – «Здоров'я людини») та загальноуніверситетосвітньою з напрямку підготовки безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільної оборони.

Станом на 01.01.2011 р. до складу кафедри входять два доктори біологічних наук, два кандидати технічних наук, один кандидат педагогічних наук та два провідних фахівці.

Персональний склад кафедри:

Григор'єва Людмила Іванівна, доктор біологічних наук, доцент, член Радіобіологічного Товариства України. Наукові інтереси пов'язані з біологічною, екологічною та радіаційною безпекою, інструментальними методами та засобами дослідження біосистем. Автор більше 100 друкованих наукових праць у галузі екологічної і радіаційної безпеки, екології людини, радіоекології. Має 3 монографії, патент. Є співавтором понад 10 навчально-методичних посібників, два з яких мають гриф МОН України. Заступник керівника науково-методичного центру екобезпеки нашого університету, який займається науководослідними роботами у галузі екологічної та радіаційної безпеки. Член Радіобіологічного Товариства України.

Томілін Юрій Андрійович, доктор біологічних наук, професор, керівник науково-методичного центру екобезпеки ЧДУ імені Петра Могили, член Радіобіологічного Товариства України, голова Миколаївського регіонального відділення Української

екологічної академії наук, член міжнародного союзу радіоекологів (IUR), член-кореспондент Української екологічної академії наук.

Нагороджений «Почесною грамотою» Міністерства охорони здоров'я України «За активну участь у роботах по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС», а також відзначений почесним знаком МОН України «За наукові досягнення».

Наукові інтереси пов'язані з радіаційною гігієною та радіаційною безпекою людини, біологічними методами очищення екосистем, автоматизованими системами радіаційного контролю, радіоекологією річкових і зрошувальних систем.

Автор понад 200 друкованих наукових праць у галузі радіаційної та екологічної безпеки, радіаційної гігієни, екології людини, радіометрії, радіоекології. Має 3 монографії, патент. Є співавтором біля 20 навчально-методичних посібників, три з яких мають гриф МОН України.

Сирота Олександр Архипович, кандидат технічних наук, доцент. Наукові інтереси пов'язані з питаннями енергозбереження і підвищення паливної економічності енергетичних установок.

Щербак Юрій Георгійович, кандидат технічних наук, доцент. Наукові інтереси пов'язані з питаннями енергозбереження і підвищення паливної економічності енергетичних установок. Автор понад 110 наукових та науково-методичних праць, в тому числі 45 авторських свідоцтв, патентів (деклараційних патентів) на винаходи та корисні моделі.

Лебідь Світлана Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету еколого-медичних наук. Наукові інтереси – розробка концепцій розвитку екологічного туризму на території РЛП «Кінбурнська коса», освіта для сталого розвитку. Автор понад 30 наукових та методичних публікацій. Взяла активну участь у створенні лабораторій хімії та біології ЧДУ імені Петра Могили. З 2002 п 2010 р. працювала доцентом кафедри екології та природокористування.

Макарова Олена Валеріївна, провідний фахівець (за внутрішнім сумісництвом – викладач), випускниця ЧДУ імені Петра Могили 2002 р. (за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища»). З 2005 р. навчалась у цільовій аспірантурі при НаУКМА (науковий керівник д.т.н., професор М. І. Радченко).

Боженко Анна Леонідівна, провідний фахівець, закінчила МДГУ ім. Петра Могили у 2003 р. за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища». Працює в університеті з 2005 р.

При кафедрі діє докторантура за спеціальністю 03.00.01 – «Радіобіологія», аспірантура за спеціальністю 21.06.01 – «Екологічна безпека». В останній навчаються випускниці ЧДУ ім. Петра Могили **О. С. Левицька** та **А. О. Алексєва** (під керівництвом к.т.н., доцента О. Ф. Прищєпова готують дисертаційні роботи з проблемних питань екології транспорту), випускниця КНУ ім. Т. Шевченка **А. М. Огородник** (науковий керівник: д.б.н., проф. Ю. А. Томілін) займається оцінкою впливу іонізуючого випромінювання та важких металів на модельну екосистему.

При кафедрі діє наукова школа радіаційної та екологічної безпеки. Викладачами кафедри регулярно організовується проведення конференції «Радіаційна і техногенна безпека людини та довкілля: стан, шляхи і заходи покращення» в межах щорічної міжнародної науково-практичної конференції «Ольвійський форум», до роботи якої залучаються відомі науковці у галузі радіобіології та радіаційно-медичної безпеки України, Білорусі, Росії.

Науковий потенціал викладачів кафедри використовувався при виконанні науково-дослідних тем з установами: ПУ АЕС, МГЗ, ДНІЦ СКАР та КНУ ім. Т. Шевченка. Діючими проектами, що розробляються викладачами кафедри, є:

- екологічна безпека та біотехнологічні методи пригнічення пилоутворення на шламосховищах Миколаївського глиноземного заводу;
- біотехнологічні методи у дезактивації і розсоленні технологічних водойм;
- удосконалення регламентації опромінення працівників граніто-, уранодобувної та переробної промисловості від техногенно-підсилених радіоактивних джерел природного походження;
- інтегральне радіаційне навантаження на людину та контрзаходи щодо його зменшення;
- підвищення екологічної безпеки та енергетичної ефективності когенераційних установок;
- енерго-, еколого- та ресурсозберігаючі технології в народному господарстві; підвищення екологічної безпеки та енергетичної ефективності автоклавного виробництва будівельних матеріалів і конструкцій.

Останніми науково-практичними розробками викладачів кафедри є:

- система пригнічення пилоутворення і закріплення поверхні шламосховища червоних шлаків (Патент України від 18.10.2007 р. № а 200511978);
- система екстреної йодної профілактики населення у випадку аварії на ЧАЕС;
- біотехнологічний метод дезактивації технологічних водойм;
- регламентація радонового опромінення для працівників гранітодобувної, граніто-переробної галузей.

За період існування кафедри викладачами підготовлено та видано понад 10 навчальних посібників, монографій, лабораторних практикумів та методичних вказівок до різних видів самостійної роботи студентів.

У навчально-методичній роботі викладачі ведуть пошук нових, досконаліших форм і методів навчання, зосереджують свої зусилля на модернізації системи викладання відповідно до ідей та документів Болонського процесу, готують методичні матеріали до проведення аудиторних занять, поточної самостійної роботи студентів.

Колектив кафедри біології та екологічної безпеки

На кафедрі діють лабораторії «Біофізики і біологічної безпеки», «Біології і мікробіології» з відповідним оснащенням: радіометр ТІК (на базі радіометричного приладу СРП-68), радіометр ТІК на базі СРП-88Н, радіометрами ДКС «Прип'ять», багатоканальний аналізатор імпульсів АІ-1024-95 для гамма-спектрометрії, спектрометричний блок СЕС-12, підсилювач імпульсів УІ від напівпровідникового детектора ДГДК, посуд Дьюара для рідкого азоту, лічильники СБМ-20, спеціальний посуд для радіометричних аналізів: сосуди Марінелі, мірний посуд, алюмінієві бюкси). Лабораторії також оснащені наочними посібниками, електростендами, муляжами, які допомагають студентам вивчати відповідний матеріал.

КАФЕДРА МЕДИЧНИХ ПРИЛАДІВ І СИСТЕМ

Г. П. Чуйко – завідувач кафедри, доктор фізико-математичних наук, професор.

У 2001 р. ректоратом запропоновано нову спеціальність – «Медичні прилади та системи». Це взагалі було нове направлення в діяльності університету, тому що дана спеціальність – інженерного напрямку «Електроніка». Але в складі університету працювала достатня кількість викладачів, що мають базову інженерну освіту.

Делегація у складі декана факультету О. Ф. Прищепова та заступника декана О. А. Сироти неодноразово відвідувала Київ, а саме Національний університет «Київська Політехніка». Після ознайомлення з їх досвідом було прийнято остаточне рішення відкривати спеціальність «Медичні прилади і системи». Почалася робота з ліцензування спеціальності. У березні 2002 р. було підготовлено ліцензійну справу, розпочалася робота з Міністерством освіти і науки України. Значну підтримку було отримано від керівництва обласного і міського відділів здоров'я та лікарні № 4 м. Миколаєва, котрі надали листи про необхідність підготовки фахівців з даної спеціальності. Також колектив кафедри відчув допомогу від завідувача відділення променевої діагностики міської лікарні № 4 Антоненка Павла Петровича, який сам запропонував свої послуги.

У червні 2002 р. університет (на той час це вже був самостійний Миколаївський державний гуманітарний університет ім. Петра Могили) отримав ліцензію на впровадження освітньої діяльності зі спеціальності «Медичні прилади і системи». Був оголошений вступ на цю спеціальність. 1 вересня 2002 р. на посвяченні в студенти було вручено квитки майбутнім фахівцям з електроніки.

Перед факультетом постала серйозна задача створення матеріальної та методичної бази, а також кадрового складу для нової спеціальності. Труднощі стосувалися матеріальної бази, тому що спеціальність «Медичні прилади і системи» вимагає достатньої кількості навчальних лабораторій і кабінетів. У першу чергу, було створено кабінет анатомії та фізіології людини. І в цьому велика заслуга доктора біологічних наук, професора **Томіліна Юрія Андрійовича**.

До наукової та навчальної роботи був запрошений кандидат фізико-математичних наук, доцент **Кубов Володимир Ілліч**, який взяв участь у створенні лабораторії електротехніки та електроніки.

У 2003 р. постало гостре питання щодо організації випускної кафедри «Медичні прилади і системи». Студенти цієї спеціальності вже навчалися на другому курсі, потрібно було готуватися до акредитації та ліцензування спеціальності, здійснювати її подальший розвиток.

У ході розгляду питання про очолювання кафедри «Медичні прилади та системи», ректор запропонував на цю посаду кандидатуру першого проректора, кандидата технічних наук, доцента **Трунова Олександра Миколайовича**, викладача-науковця, який уже багато

років викладає фізику й успішно виконав не один десяток тем в тому числі за програмами ДКНТ і міністерств галузей оборонної промисловості СРСР, а також добре розуміється на медичних приладах, які засновані на різноманітних фізичних явищах і процесах. Олександр Миколайович, працюючи деканом на комп'юторному факультеті, був розробником і безпосереднім виконавцем перших макетів і стендів при створенні лабораторії фізики, яка і зараз працює без змін у нашому університеті, обслуговуючи студентів комп'ютерного та еколого-медичного факультетів. Вчена рада підтримала цю кандидатуру й обрала О. М. Трунова завідувачем кафедри медичних приладів та систем.

Завдяки зусиллям О. М. Трунова кафедру фізико-математичних наук реорганізовано шляхом поділу на кафедри вищої математики і медичних приладів та систем. До складу останньої увійшли кандидат технічних наук, доцент **Новошицький Володимир Антонович**, кандидат фізико-математичних наук **Кубов Володимир Ілліч**, старший викладач **Конопляник Василь Гаврилович**, за сумісництвом до викладання були залучені викладачі факультету комп'ютерних наук доценти **Михайло Васильович Донченко**, **Борис Олександрович Цибенко**, а також викладачі факультету еколого-медичних наук: кандидат хімічних наук, доцент **Жанна Федорівна Соловійова**, кандидати технічних наук, доценти **Олександр Архипович Сирота** та **Юрій Геогієвич Щербак**, кандидат біологічних наук, доцент **Людмила Іванівна Григор'єва**. Навчальну дисципліну «Фізика» було запропоновано викладати старшому викладачу **Ользі Миколаївні Яремчук**, яка доклала багато зусиль для того, щоб студенти спеціальності «Медичні прилади та системи» не тільки знали, а й полюбили цю дисципліну. Визначальним принципом керівництва кафедрою стало широке обговорення колективом питань із залученням викладачів інших кафедр, які забезпечують спеціальність. У цей період до складу навчально-допоміжного персоналу залучаються молоді вихованці факультетів комп'ютерних наук та еколого-медичних наук. **Ольга Чуприна**, **Станіслав Трофімук**, **Борис Іхсанов**, **Альона Михайлюк**, **Світлана Волкова**, **Катерина Шептилевська**, **Оксана Комарова** завжди беруть активну участь в обговоренні різних проблем повсякденної роботи та перспектив розвитку кафедри, навчальної і наукової діяльності. Головною рисою, що визначає зміст підготовки фахівців, кафедрою обирається формування такого інженера, який уміє проектувати, володіє технологіями виготовлення, налаштування, програмування, діагностування та ремонту сучасних мікропроцесорних систем медичного призначення. Кафедра розпочала активну співпрацю з професором Вашингтонського університету **Вільямом Хайденом Смітом**, який має досвід роботи у НАССА. Саме він на запрошення О. М. Трунова прибув до університету як Фубрайтівський професор. Згодом був утворений спільний творчий колектив, який почав розробляти алгоритм та програмне забезпечення для сенсорів визначення складу речовини. У проекті під співкерівництвом В. Х. Сміта та О. М. Трунова взяли участь **Борис Іхсанов**, **Станіслав Трофімчук**, **Ольга Гнездьонова**, **Марія Бульба**. Дана тема знайшла підтримку фонду цивільних досліджень США. Це сприяло кафедрі у розробці проектів відкриття лабораторій електротехніки й електроніки. Головними ідеями розбудови нових підрозділів стала мобільність, простота та прозорість при вимірюванні й демонстрації явища. Володимир Ілліч Кубов висловив ініціативу щодо створення перших зразків стендів. Згодом, завдяки «золотим рукам» Василя Гавриловича Конопляника, який мав більш ніж двадцятирічний досвід конструкторської співпраці в НУК ім. адмірала С. О. Макарова, разом із завідувачем кафедри, за участю В. І. Кубова спільними зусиллями створили сучасну лабораторію. Потім було створено лабораторію матеріалознавства та взаємозамінюваності. Тут велика допомога була надана з боку помічника ректора з капітального будівництва **Кравченка Євгена Олександровича**. Старший викладач **Саченко Павло Петрович** підготував проект створення лабораторії прикладної механіки і розробив проект стенду лікування хвороб хребта. Велику допомогу в цьому плані надали **Пристаєво Леонід Олексійович** та **Назаренко Анатолій Миколайович**, а також відділ матеріального постачання, і зокрема, **Людмила Петрівна**

Клименко та Лариса Василівна Калкутіна, завдяки зусиллям яких вдалося забезпечити проекти необхідними спецмеблями, деталями й стендами для проведення лабораторних робіт.

У 2004 р. було модернізовано лабораторію матеріалознавства і створено лабораторію метрології та взаємозамінності.

У цей же період була введена в дію лабораторія технології приладобудування, у створенні якої брали активну участь співробітники кафедри та студенти факультету. І знову багато зусиль в організації та створенні лабораторії доклали **Пристаєво Леонід Олексійович** та **Назаренко Анатолій Миколайович**. Їм допомагав завідувач лабораторії фізики **Конопляник Василь Гаєрилович**. Узагалі про В. Г. Конопляника слід відмітити, що він завжди любив людей, поважав студентів, ніколи не був байдужим до чужих проблем, намагався допомогти, був працьовитим, але, на превеликий жаль, трагічна смерть забрала його життя у липні 2005 р.

У травні 2005 р. кафедрою разом із лазерною асоціацією було організовано Міжнародну наукову конференцію та виставку «Лазери у медицині та біології». У жовтні завідувачем лабораторії фізики було призначено **Павла Михайловича Нікуліна**. Співробітники кафедри **О. М. Трунов** та **С. О. Трофімчук** провели дослідження складу речовин у лабораторії кафедри Землі та планетарних наук Вашингтонського університету. Набутий у результаті цих досліджень досвід дозволив налаштувати новітнє ендоскопічне обладнання фірми «Олімпус» в обласній лікарні, отримати цифрове зображення мікроскопічних структур різних сплавів металів та біотканин.

Після цього розпочалася практична робота зі створення лабораторії медичних приладів та систем. До цієї роботи були залучені **П. М. Нікулін, Б. Ш. Іхсанов**. Вихованці спеціальності **Олександр Беліков, Сергій Маташников, Микола Дмитренко** також взяли активну участь у розбудові даної лабораторії. Ними під керівництвом О. М. Трунова було створено генератор біоритмів, ультразвуковий випромінювач, цифрові осцилографи, прилади світлолікування, а також розроблено стенд для лікування хвороб хребта з мікропроцесорним керуванням та мобільний електрокардіограф. Власними силами було відремонтовано та налаштовано складне медичне обладнання фірм «Сіменс», «Бош», «Акмі». В цей час до викладання залучаються професор **Юрій Пантелійович Кондратенко**, доценти **Ірина Олександрівна Кравець, Андрій Миколайович Голобородько** (інженери-електрики за фахом) з факультету комп'ютерних наук та зовнішні сумісники-доценти **Дмитро Олександрович Жук, Сергій Анатольович Сидоренко, Петро Іванович Снісаренко, Віталій Петрович Фролов, Олександр Олександрович Козленко**. На кафедрі запанувала атмосфера творчості та творення. До роботи на кафедрі був залучений також доцент, кандидат наук **Микола Володимирович Алтухов**.

Результатом такої діяльності й співпраці стала реєстрація перших патентів на медичні прилади, почали виходити публікації в наукових збірках «Українського журналу медичної техніки і технології», зокрема статті з моделювання поведінки серця та керування біоритмами серця. В 2006 р. до роботи у США був запрошений **С. О. Трофімчук**, а в аспірантуру вступили **Б. Ш. Іхсанов, С. О. Волкова**, яка у 2008 р. виграла конкурс за програмою імені Фулбрайта.

Керівництво університету постійно працювало над розширенням професійного складу викладачів та фахівців кафедри. В останні роки склад кафедри поповнювався такими викладачами: д.т.н., професором **О. С. Каїровим**, к.т.н., доцентом **О. В. Щесюком**, к.т.н., доцентом **М. І. Сідєєвим**, к.т.н., доцентом **О. Ф. Прищеповим**, викладачем **І. Ю. Жук**.

Почали виходити посібники з лекційних курсів та лабораторних практикумів, навчальні розробки з конструювання та схемотехнічного проектування елементів приладів із Грифом МОН України і посібник з дипломного проектування.

З 2008 р. до керівництва кафедрою було запрошено **Чуйка Генадія Петровича** – доктора фізико-математичних наук, професора, фахівця з напівпровідникових матеріалів. До цього він працював завідувачем кафедри загальної та прикладної фізики Херсонського національного технічного університету. Будучи професором фізики з 2002 р., він має 32 роки педагогічного стажу у вищих навчальних закладах. Успішно керує аспірантами та здобувачами.

Перший проректор О. М. Трунов під час експерименту на кафедрі

Колектив кафедри медичних приладів та систем

КАФЕДРА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

В. О. Зюзін – завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор.

Кафедру було засновано у вересні 2006 р. під назвою «Кафедра фізичної реабілітації», у вересні 2007 р. її було перейменовано на кафедру здоров'я людини та фізичної реабілітації відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 1719 від 13 грудня 2006 р. «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах». Напрямок підготовки 0102 «Фізичне виховання і спорт» перетворено у галузь знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» з напрямом підготовки «Здоров'я людини», на яку в 2007 р. Було проведено набір студентів. З 2006 р. кафедру очолює доктор медичних наук, професор **Зюзін Віктор Олексійович**. У першому навчальному 2006/2007 році педагогічний колектив кафедри складався з 3 викладачів: завідувача кафедри В. О. Зюзіна, доктора медичних наук, професора **Ю. К. Хилька**, кандидата педагогічних наук, доцента **Н. Ю. Довгань**. Провідним фахівцем кафедри працювала Вольф Галина Олександрівна.

У 2007/2008 навчальному році штат кафедри поповнюється кандидатом медичних наук, доцентом **Т. М. Зінченко** та кандидатом педагогічних наук, доцентом **В. Ю. Бакатовим**, який був докторантом Національного університету фізичного виховання і спорту. На посаду провідного фахівця прийнято Лавренко Інну Віталіївну.

У 2009/2010 н. р. штат кафедри поповнюється молодими викладачами – магістрами з фізичної реабілітації **О. С. Дроботун** та **Д. В. Зюзіним**.

У 2010/2011 н. р. педагогічний склад кафедри значно укріпився. Доцентами кафедри стали кандидат наук з фізичного виховання і спорту **І. Г. Бондаренко** та кандидат історичних наук **А. А. Вєрбицький**.

Викладачами за сумісництвом за роки існування кафедри працювали кандидат медичних наук, доцент, головний лікар Центру прогресивної медицини і реабілітації Rea⁺Med м. Миколаєва **Т. М. Яблонська** та кандидат медичних наук, доцент **В. С. Чєрно**.

У процесі підготовки студентів кафедра використовує різноманітні форми аудиторного навчання, самостійної роботи та виробничої практики.

Наукова робота кафедри орієнтована на дослідження стану здоров'я населення Миколаївської області, впливу екологічних факторів, розробку сучасних методів реабілітації, а саме імунореабілітації та імунореабілітації.

Одним із напрямків наукової діяльності кафедри є проведення комплексних медико-біологічних досліджень у вивченні життєво важливих питань сучасної реабілітації осіб потерпілих від радіації та інших екологічних факторів.

Характерною особливістю Миколаївщини є те, що вона має значний оздоровчий потенціал, де можливе використання праці фахівців з фізичної реабілітації.

Проведення лабораторних занять

На узбережжі Південно-Бузького лиману та Чорного моря функціонує багато санаторіїв, баз відпочинку, оздоровчих центрів, профілакторіїв. В області створена і діє потужна мережа лікувально-профілактичних і реабілітаційних установ, що вимагає наявності в

області достатнього фахового потенціалу, в тому числі фахівців з фізичної реабілітації, які можуть покращити рівень психічного і фізичного оздоровлення населення.

Викладачі кафедри є активними учасниками міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових, науково-практичних конференцій, симпозіумів та конгресів.

КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

А. М. Димова – завідувач кафедри, майстер спорту міжнародного класу.

Кафедра фізичного виховання та спорту – це одна із кафедр, утворених у день заснування університету в 1996 р.

Першим завідувачем кафедри була кандидат педагогічних наук, доцент **Н. Ю. Довгань**. Нині кафедру очолює майстер спорту міжнародного класу, срібний призер Олімпійських ігор, бронзовий призер Чемпіонату світу **А. М. Димова**. Під керівництвом А. М. Димової навчально-методичну, організаційну та спортивну роботу ведуть старші викладачі кафедри: кандидат наук з фізичного виховання, багаторазова чемпіонка України, майстер спорту **І. Г. Бондаренко**, кандидат історичних наук, призер Чемпіонату України, майстер спорту **В. А. Вербицький**, старші викладачі кафедри: призер Чемпіонату Світу серед юніорів, майстер спорту **О. В. Дзюбан**, майстер спорту **М. І. Андрющенко**, багаторазова чемпіонка України, майстер спорту **М. В. Коломісць**, майстер спорту **І. М. Мосензова** та викладачі кандидати в майстри спорту з легкої атлетики, волейболу, баскетболу, футболу, веслування академічного. Всього на кафедрі працюють 17 висококваліфікованих фахівців.

Основною метою діяльності викладацького складу кафедри є навчально-методична, організаційна та виховна робота, направлена на підвищення якості проведення занять, удосконалення спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи, формування знань, умінь та навичок, виховання потреби самостійного заняття фізкультурою та спортом, здорового способу життя, і, врешті-решт, високопродуктивної активної праці студентів.

На кафедрі отримала розвиток наукова робота. І. Г. Бондаренко присвоєно науковий ступінь кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». В. А. Вербицький захистив кандидатську дисертацію на тему «Фізичне виховання і спорт у навчальних закладах Півдня України другої половини XIX – поч. XX ст.», а М. О. Мінц – кандидатську роботу з освітянських проблем на Півдні України.

З року в рік розширюється та зміцнюється матеріально-технічна база спортивного забезпечення університету, покращуються спортивні досягнення студентів, розширюється діапазон спортивно-масової роботи.

При університеті відкрито секції з таких видів спорту: футболу, баскетболу (чол., жін.), волейболу (чол. жін.), веслування академічного, легкої атлетики, бадмінтону, настільного тенісу, плавання, шахів, атлетичної гімнастики, східних єдиноборств, ритмічної гімнастики, армспорту.

Заняття в секціях проводять викладачі кафедри – фахівці з відповідних видів спорту.

Розклад занять складається таким чином, щоб забезпечити потреби всіх бажаючих займатися в секціях.

Колектив кафедри фізичного виховання та спорту

Баскетбольна команда університету

Спортивна база університету складається з 2-х спортивних залів (залу для ігрових видів спорту та залу для проведення секцій з ритмічної гімнастики та східних єдиноборств),

тренажерного залу на базі університету та гуртожитку, орендованої спортивної веслової бази (залу фізичної підготовки, тренажерного залу, веслового басейну), плавального басейну та легкоатлетичного манежу.

На прилеглий території скверу проводяться заняття з легкої атлетики та ігрових видів спорту.

Велика увага приділяється заняттям з фізичної культури в навчальних групах. За станом здоров'я студентів розподілено на основні та медичні навчальні групи.

Не залишається поза увагою і фізкультурно-масова робота. Студенти університету беруть участь у змаганнях серед вищих навчальних закладів, де посідають призові місця в загальнокомандному заліку, а також беруть участь у спортивних фестивалях, туристичних походах, спортивних естафетах, заходах, приурочених «Дню бігу», «Олімпійському руху» та ін.

Проведення спортивних змагань